

Informacje prasowe sieci EURYDICE

Kluczowe dane dotyczące nauczania języków obcych w szkołach w Europie Wydanie 2005

Publikacja EURYDICE

Dwadzieścia oficjalnych języków Unii Europejskiej, języki mniejszości narodowych i grup imigrantów, dialekty... Nic dziwnego, że zachowanie różnorodności językowej i troska o biegłość językową zajmują ważne miejsce w rozwoju współpracy europejskiej. W 2002 roku w Barcelonie Rada Europejska opowiedziała się za zwiększeniem wysiłków w celu „...doskonalenia podstawowych umiejętności językowych, w szczególności poprzez bardzo wczesne rozpoczynanie nauczania przynajmniej dwóch języków obcych”.

W związku z tak dużym zainteresowaniem powyższym zagadnieniem sieć EURYDICE rozpoczyna wydawanie cyklu raportów w serii „Key Data” poświęconych nauczaniu języków w szkołach. Pierwsze wydanie raportu zawiera 37 wskaźników opisujących sytuację w 30 krajach europejskich. Kolejne wydania będą ukazywać się co dwa lata.

Publikacja została opracowana przez Europejskie Biuro EURYDICE i sfinansowana przez Komisję Europejską. Wykorzystane w publikacji dane pochodzą z badań własnych sieci EURYDICE, z badań empirycznych PISA (OECD) i PIRLS (IEA) oraz z EUROSTATU (baza danych „New Cronos”).

Uczniowie dwujęzyczni

Dwujęzyczność, definiowana jako używanie w domu języka innego niż ten, w którym prowadzone są zajęcia w szkole, jest zjawiskiem rzadkim. Odsetek uczniów dwujęzycznych w wieku 15 lat jest w poszczególnych krajach europejskich bardzo zróżnicowany - od 0,7 % w Północnej Irlandii do 34% w Belgii (Wspólnota Flamandzka). Ogólnie, do tak rozumianej kategorii dwujęzyczności, można zaliczyć 8 % wszystkich europejskich uczniów w wieku 15 lat. Większość dzieci i młodzieży w Europie uczy się drugiego języka dopiero w szkole.

Obowiązkowy pierwszy język obcy

Tylko w Irlandii i Szkocji w ramach obowiązku szkolnego uczniowie nie muszą uczyć się języka obcego. W pozostałych krajach, oprócz Słowacji i Zjednoczonego Królestwa, nauka języka jest obowiązkowa już w szkole podstawowej. W krajach Europy Zachodniej wiek rozpoczynania obowiązkowej nauki języka obcego jest bardzo zróżnicowany: od 5-6 lat (Austria, Luksemburg, Malta i Norwegia) poprzez 8 lat (Francja i Niemcy) do 11 lat (Irlandia Północna i Walia). W Europie Środkowo-Wschodniej zróżnicowanie jest mniejsze - od 9 lat (Rumunia, Czechy i Łotwa) do 11 lat (Bułgaria).

W krajach, gdzie wiek rozpoczynania nauki języka obcego nie jest regulowany odpowiednimi przepisami i szkoły mają pewną autonomię w tym zakresie, dzieci zaczynają naukę bardzo wcześnie, np. w niektórych regionach Hiszpanii - w wieku 3 lat.

Około 50 % wszystkich uczniów szkół podstawowych w Europie uczy się przynajmniej jednego języka obcego.

Dwa języki obce

W ramach edukacji obowiązkowej, w 20 krajach (głównie w krajach EFTA i Europy Środkowej) przynajmniej przez rok istnieje obowiązek nauki minimum dwóch języków obcych. Generalnie, drugi język staje się przedmiotem obowiązkowym dopiero w szkole średniej 2 stopnia: takie kraje jak Luksemburg, gdzie 80 % uczniów szkół podstawowych uczy się 2 języków, są wyjątkiem. (Dla porównania - w Estonii, Finlandii, Szwecji czy Islandii takich uczniów jest 10 %.) Na poziomie gimnazjum mniej niż 50 % uczniów uczy się dwóch języków obcych (w Słowenii tylko 1.6 %). Najwyższy odsetek - około 70 % uczniów szkół na poziomie gimnazjum - występuje w Estonii, Grecji, na Litwie, w Luksemburgu, w Holandii, Finlandii, Szwecji i w Islandii. W szkołach średnich 2 stopnia (poziom liceum) odsetek ten jest dużo wyższy.

W wielu krajach w szkołach średnich istnieje możliwość nauki drugiego i kolejnego języka obcego w ramach puli przedmiotów obowiązkowych do wyboru.

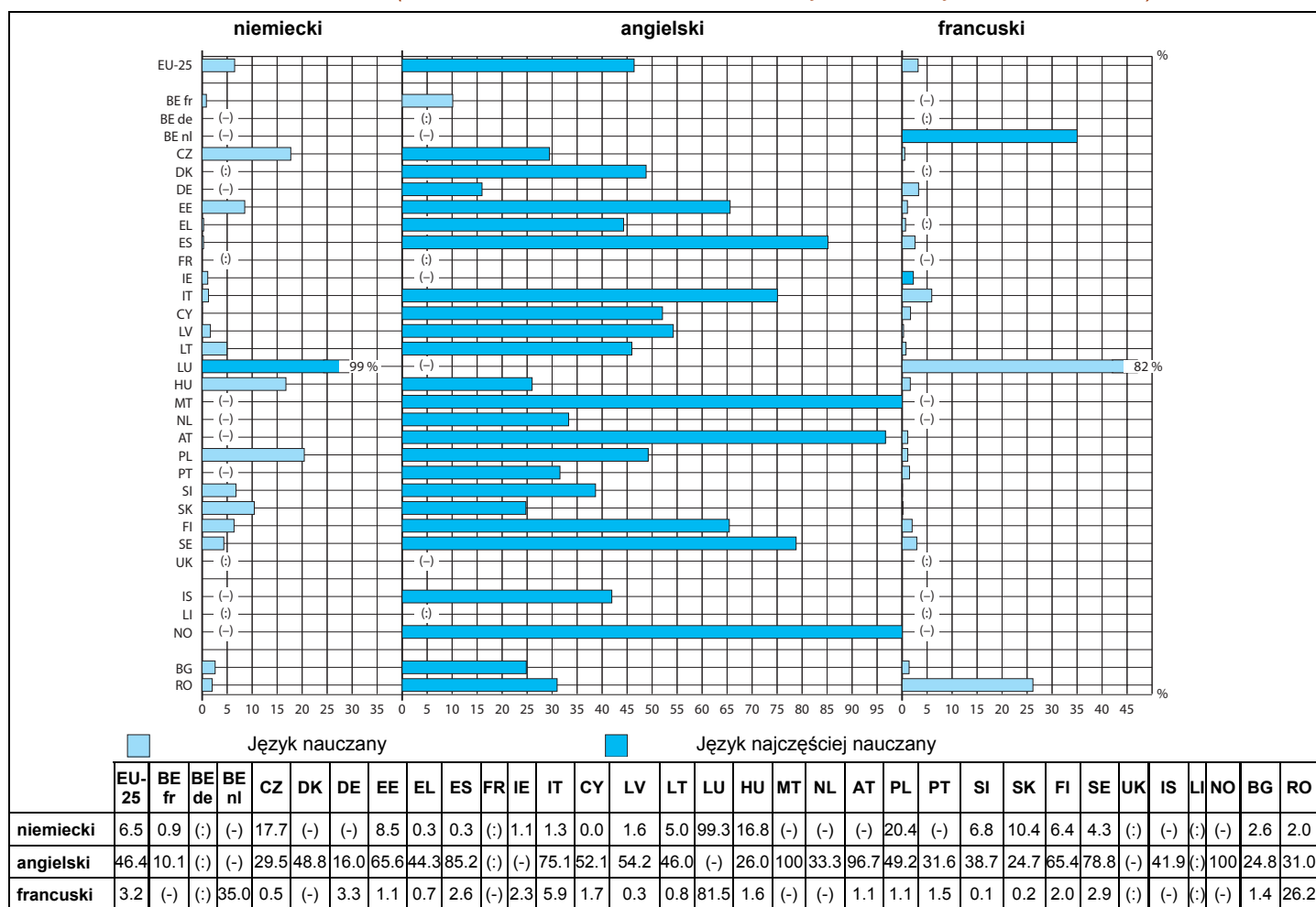
Wybór języków obcych

Najczęściej nauczaniem językiem w szkołach podstawowych w Europie jest angielski (z wyjątkiem Belgii i Luksemburga). Także na poziomie szkolnictwa średniego angielski zajmuje pierwszą pozycję we wszystkich krajach, z wyjątkiem Rumunii, Belgii i Luksemburga. Na drugim miejscu są: francuski (południe Europy i kraje niemieckojęzyczne) i niemiecki (Europa Północna, Środkowo-Wschodnia). Po angielskim, najczęściej nauczaniem językiem w krajach bałtyckich i Bułgarii jest rosyjski. We Francji na drugim miejscu występuje hiszpański, na Malcie włoski, w Finlandii szwedzki, a w Islandii duński.

Angielski, francuski, niemiecki, hiszpański, i rosyjski stanowią w sumie 95 % wszystkich języków nauczanych w szkołach średnich w Europie. Jednocześnie w krajach Europy Środkowo-Wschodniej rośnie liczba uczniów uczących się języka angielskiego.

Dominującą pozycję angielskiego potwierdza fakt, że 60 % kursów doskonalenia zawodowego organizowanych dla nauczycieli w ramach programu Socrates/Comenius odbywa się w tym języku. Pozostałe najczęściej używane języki to francuski, niemiecki i hiszpański.

ODSETEK UCZNIÓW W SZKOŁACH PODSTAWOWYCH (ISCED 1) UCZĄCYCH SIĘ J. ANGIELSKIEGO, NIEMIECKIEGO I/LUB FRANCUSKIEGO WG KRAJÓW (Z ZAZNACZENIEM DLA KAŻDEGO KRAJU JĘZYKA NAJCZĘŚCIEJ NAUCZANEGO), 2001/02

Źródło: Eurostat

Liczba godzin

W niektórych krajach w ramach obowiązku szkolnego odpowiednie przepisy regulują liczbę godzin nauczania języka obcego. Jest to zwykle od 30 do 50 godzin rocznie w szkołach podstawowych. W szkołach średnich godzin jest więcej - od 90 do 200 rocznie - dotyczy to na przykład Danii, Luksemburga, Malty i Niemiec. W ramach obowiązku szkolnego średnio 10 - 15 % czasu poświęconego na nauczanie przedmiotów obowiązkowych przeznaczają się na naukę języków obcych.

Nauczyciele języka obcego

W szkołach podstawowych języków obcych uczą przeważnie nauczyciele przedmiotów zintegrowanych. Na poziomie gimnazjum lekcje prowadzą nauczyciele przedmiotu, specjalizujący się w poszczególnych językach obcych. W większości krajów standardy kształcenia nauczycieli języków obcych są regulowane prawnie. Jednak Irlandia, Łotwa, Litwa i Zjednoczone Królestwo (z wyjątkiem Szkocji) nie wprowadziły takiej legislacji. Natomiast tylko w Szkocji i Luksemburgu przepisy nakazują przyszłym nauczycielom języków obcych spędzić pewien czas w kraju, którego języka będą później uczyć.

Informacje o publikacji:

Tytuł: **Key Data on Teaching Languages at School in Europe 2005 Edition (Kluczowe dane dotyczące nauczania języków obcych w szkołach w Europie – wydanie 2005), Series „Key Data” (seria "Kluczowe dane o edukacji w Europie")**

Data publikacji: **luty 2005**

Publikacja jest dostępna w językach angielskim i francuskim na stronach internetowych EURYDICE:

<http://www.eurydice.org/Documents/KDLANG/2005/EN/FrameSet.htm>

Wersja niemiecka dostępna od marca 2005 roku.

Wersja drukowana jest dostępna na zamówienie (publikacja bezpłatna) w:

Krajowe Biuro EURYDICE

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

Ul. Mokotowska 43

00-551 Warszawa

Tel. (22) 622-37-12 w. 108,107, 406

e-mail: anna.smozynska@socrates.org.pl